

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" щодо підвищення рівня пенсійного та соціального забезпечення окремих категорій осіб"

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Кабінетом Міністрів України внесено на розгляд Парламенту проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" щодо підвищення рівня пенсійного забезпечення окремих категорій осіб" (реєстр. № 4555).

Цим проектом з метою забезпечення виконання Рішення Конституційного Суду України № 1-р(П)2019 від 25.04.2019 пропонується у законі розширити коло осіб, які мають право на отримання пенсії по інвалідності, що обчислюється з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року, зокрема для військовослужбовців, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї під час проходження військової служби (військових зборів) і внаслідок цього стали особами з інвалідністю.

Крім того, як впливає із порівняльної таблиці до проекту, Урядом пропонується також змінити редакції статей 53 та 60 на виконання Рішення Конституційного Суду України № 6-р/2018 від 17.07.2018.

Цілком і повністю підтримується ідея законопроекту щодо встановлення однакових підходів при унормуванні питань пенсійного забезпечення осіб з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, які брали участь у ліквідації наслідків катастрофи під час проходження служби та інших учасників ліквідації аварії.

Тим паче, авторами цього проекту ще у Верховній Раді України попереднього (8-го) скликання, а також у Парламенті поточного скликання вже були подані відповідні аналогічні законопроекти, якими порушується питання бездискримінаційного пенсійного забезпечення всіх учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності з Чорнобильською катастрофою, незалежно від виду служби, яку проходили такі особи.

Проте, абсолютно необґрунтованою і нелогічною виглядає пропозиція Уряду **вибірково і в неповному обсязі відновити у законі норми**, скасування яких було визнано неконституційним Рішенням Конституційного Суду України від 17.07.2018 № 6-р/2018, яким повністю було відновлено гарантії і пільги громадян, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, скасовані на підставі Закону України "Про внесення змін та визнання такими, що втратили чинність, деяких законодавчих актів України" від 28 грудня 2014 року № 76-VIII (далі – Закон № 76-VIII).

Вибіркове відновлення скасованих норм, як це пропонується Кабінетом Міністрів України, не відповідає принципам соціальної справедливості та суперечить Конституції України.

Тому пропонується альтернативний проект закону, яким забезпечується відновлення конституційних прав громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, у зв'язку з визнанням неконституційними окремих положень Закону № 76-VIII та Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи".

Проект доопрацьовано з урахуванням пропозицій Центральної Ради ВГОІ "Союз Чорнобиль України" в такій частині:

1) Проект доповнено змінами до статей 50, 51 та 52 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи", які передбачають виплату додаткової пенсії за шкodu, заподіяну здоров'ю, особам, віднесеним до категорій 1, 2, 3, 4, та встановлюють її розмір у законі.

2) Незважаючи на запровадження у статті 57 положень про можливість обчислення пенсії з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати для всіх учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, у тому числі для військовослужбовців, ВГОІ "Союз Чорнобиль України" висловлено застереження щодо загрози втрати військовослужбовцями певного соціального захисту у зв'язку із виключенням частини третьої статті 59. У зв'язку з цим доопрацьований проект не містить змін до статті 59 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи".

3) Крім того, ВГОІ "Союз Чорнобиль України" висловлено застереження щодо запровадження нової статті 60² "Закон, що підлягає застосуванню", як такої, що містить норми, які можуть спричинити дискримінацію у пенсійному забезпеченні ліквідаторів, тому її виключено, а також внесено інші редакційні уточнення.

2. Цілі і завдання прийняття акта

Цілі і завдання законопроекту – забезпечення виконання рішень Конституційного Суду України від 17.07.2018 № 6-р/2018 та № 1-р(П)2019 від 25.04.2019 в частині відновлення конституційних прав громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Аналогічно урядовому проекту № 4555 альтернативним проектом передбачено урегулювання питань:

- забезпечення права на отримання державної пенсії, обчисленої з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року, для всіх учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, щодо яких встановлено причинний зв'язок інвалідності

з Чорнобильською катастрофою, осіб, які брали безпосередню участь у ліквідації інших ядерних аварій та їх наслідків, у ядерних випробуваннях, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї і внаслідок цього стали особами з інвалідністю;

- визначення органу, уповноваженого здійснювати пенсійне забезпечення.

На відміну від урядового проекту № 4555 альтернативним проектом пропонується:

- відновити норми Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи" у відповідності до рішення Конституційного Суду України від 17.07.2018 № 6-р/2018;

- передбачити виплату додаткової пенсії за шкоду, заподіяну здоров'ю, особам, віднесеним до категорій 1, 2, 3, 4, у конкретно встановлених у законі розмірах залежно від показника прожиткового мінімуму для непрацевдатних осіб;

- залишити в існуючій редакції статтю 59 Закону України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи";

- не запроваджувати нову статтю 60² "Закон, що підлягає застосуванню", як таку, що містить норми, які можуть спричинити дискримінацію у пенсійному забезпеченні ліквідаторів;

- оскільки мова йде про відновлення конституційних прав громадян, пропонується забезпечити набрання чинності законом одразу ж після опублікування, а не відкладати його на 2022 рік, як це пропонується Кабінетом Міністрів України.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У даній сфері правового регулювання діють Конституція України та Закони України "Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи".

Реалізація проекту не потребує внесення змін до інших законодавчих актів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На момент внесення проект не потребує видатків із Держаного бюджету України.

Разом з тим, реалізація проекту потребуватиме додаткових фінансових витрат у майбутньому. У зв'язку з цим Прикінцевими положеннями проекту Кабінету Міністрів доручається протягом місяця з дня набрання чинності цим Законом подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2021 рік", необхідних для реалізації цього Закону.

Реалізація законопроекту забезпечується шляхом перегляду доходної частини Державного бюджету України на 2021 рік в частині збільшення фактичних обсягів надходжень за рахунок перегляду макроекономічних параметрів розрахунку показників бюджету, зокрема, темпів споживчої інфляції та величини обмінного валютного курсу.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття проекту сприятиме якнайшвидшому виконанню рішень Конституційного Суду України, який справедливо став на захист конституційних прав і гарантій чорнобильців.

Народний депутат України

Королевська Н.Ю.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Королевська Наталія Юріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000007FAE280040978700
Дійсний до: 28.08.2022 13:23:42

Апарат Верховної Ради України
№ 128д9/1-2021/19004 від 25.01.2021

339949